

กรอบแนวคิดการวิจัย

การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยที่เป็นการสังเคราะห์ผลการศึกษาระดับปริญญาเอก งานวิจัยของผู้วิจัยจนเกิดเป็นมโนทัศน์ ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ ความเป็นเหตุเป็นผล ความสอดคล้องของตัวแปรและแนวคิดทฤษฎี ซึ่งจะไปสู่การออกแบบการวิจัยและการดำเนินการวิจัยในลำดับถัดไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย เป็นสิ่งสำคัญที่อธิบายว่าผู้วิจัยได้มีการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาอย่างน้อยเพียงใด และสามารถที่จะสังเคราะห์ผลการศึกษาออกมาในลักษณะของกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อนำเสนอให้อ่านงานวิจัยได้รับรู้

ความหมายของกรอบแนวคิดการวิจัย

การให้ความหมายของกรอบแนวคิดการวิจัย นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

ชาย โพธิสิตา (2554, น. 113) ได้กล่าวถึง กรอบแนวคิดทางการวิจัยไว้ว่า กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นความเชื่อหรือข้อสรุปเบื้องต้นของผู้วิจัยว่าสิ่งที่ศึกษานั้น น่าจะเป็นอย่างไร เป็นมโนทัศน์ ข้อสรุป สิ่งที่เราคาดหวัง ความเชื่อและทฤษฎีที่สนับสนุน และให้แนวทางในการทำวิจัย การกำหนดกรอบแนวคิดที่ดีจะนำไปสู่การออกแบบการวิจัยที่ครอบคลุม

วรรณิ แกมเกตุ (2551, น. 70) ได้สรุปความหมายของกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ว่า กรอบแนวคิดการวิจัย หมายถึง แผนภาพทางความคิดของนักวิจัยใน การหาคำตอบ สำหรับการวิจัยครั้งนั้น ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรที่มุ่งทำการศึกษาและการระบุถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรเหล่านั้น

สิทธิ์ ธีรสรณ์ (2550, น. 91) กล่าวว่า กรอบแนวคิดเป็นการแสดงให้เห็นมโนทัศน์ของผู้วิจัยที่มีต่อปรากฏการณ์อันสลับซับซ้อนที่กำลังศึกษาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่างๆในปรากฏการณ์นั้น โดยใช้แผนภูมิ แผนผัง หรือแผนภาพจาก

การอ่านวรรณกรรมอย่างละเอียด พิจารณาแนวคิดย่อยที่เฉพาะเจาะจงแล้วเชื่อมโยงแนวคิดหลักและแนวคิดย่อยเข้าด้วยกัน

จากการให้ความหมายกรอบแนวคิดในการวิจัยจากนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่า กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นการประมวล สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่ศึกษามาใช้ในการที่จะดำเนินการวิจัย แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เราต้องการศึกษา โดยสามารถแสดงออกมาเป็น การบรรยาย แผนภูมิ แผนภาพ เพื่อการตอบคำถามการวิจัยนำไปสู่การเกิดองค์ความรู้

การนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย

การนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นการบอกให้ผู้อ่านวิจัยทราบว่าผู้วิจัยมีแนวคิดสำคัญในการวิจัยอย่างไรและเป็นการนำเสนอที่ต้องการให้สั้นกะทัดรัด ชัดเจน ผู้อ่านงานวิจัยสามารถมองภาพของการวิจัยออกว่าในงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีตัวแปรใดเป็นตัวแปรเหตุและมีตัวแปรใดเป็นตัวแปรผล รูปแบบในการนำเสนอสามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ ดังที่วรรณิ แกมเกต (2551, น. 83-98) ชาย โพธิสิตา (2554, น. 113) กล่าวถึงการนำเสนอกรอบแนวคิดว่า ผู้วิจัยสามารถที่จะนำเสนอได้หลายลักษณะ ได้แก่ การนำเสนอแบบพรรณนาความ การนำเสนอโดยใช้แผนภาพ การนำเสนอโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ การนำเสนอโดยใช้ตาราง การนำเสนอแบบผสมผสาน การที่ผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบใดก็ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความเหมาะสมของประเด็นปัญหาในการดำเนินการวิจัย นอกจากนี้สุมาลี ไชยศุภรากุล (2558, น. 111) เสนอแนะว่าการนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยต้องระบุตัวแปร ชื่อตัวแปรและรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไว้อย่างชัดเจน มีความเป็นลักษณะเฉพาะของงานวิจัยเรื่องนั้นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้วิจัยสามารถเชื่อมโยง สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยมาอย่างชัดเจน สามารถสื่อสารให้ผู้ที่สนใจอ่านงานวิจัยเข้าใจได้อย่างง่ายดาย ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยที่นิยมใช้ในการวิจัยทางการศึกษา ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการวิจัยแบบพรรณนาความ

การนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้วิธีการบรรยายให้ทราบว่าในการวิจัยนั้นผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรอะไรบ้างและตัวแปรต่างๆมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งอาจจะมีการอ้างถึงทฤษฎีหรือเหตุผลมาสนับสนุนกรอบแนวความคิดของนักวิจัย

ตัวอย่าง

โสภณพันธุ์ นาขวัญ (2549, น. 49) ศึกษา ทักษะชีวิตการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาทักษะชีวิตของนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตในการป้องกันโรคเอดส์โดยอาศัยแนวคิดของทักษะชีวิต ประกอบด้วยด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยอาศัย ความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ทศนคติที่มีอยู่ในการเผชิญกับสถานการณ์เพื่อให้ปราศจากพฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเป็นโรคเอดส์ โดยเงื่อนไขในการศึกษาประกอบด้วยทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนและความเห็นใจผู้อื่น ความมีคุณค่าในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ดังนั้นประเด็นหลักในการศึกษาวิจัยคือ นักเรียนมีทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์อย่างไรและทักษะชีวิตใดที่มีผลต่อการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียน มุมมองของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาในการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยอาศัยการตีความ

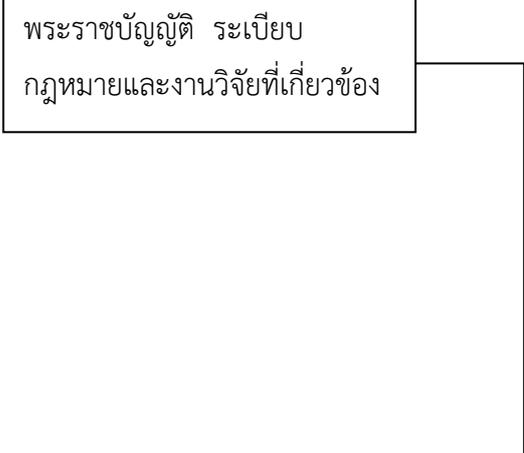
2. การนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้แผนภาพ

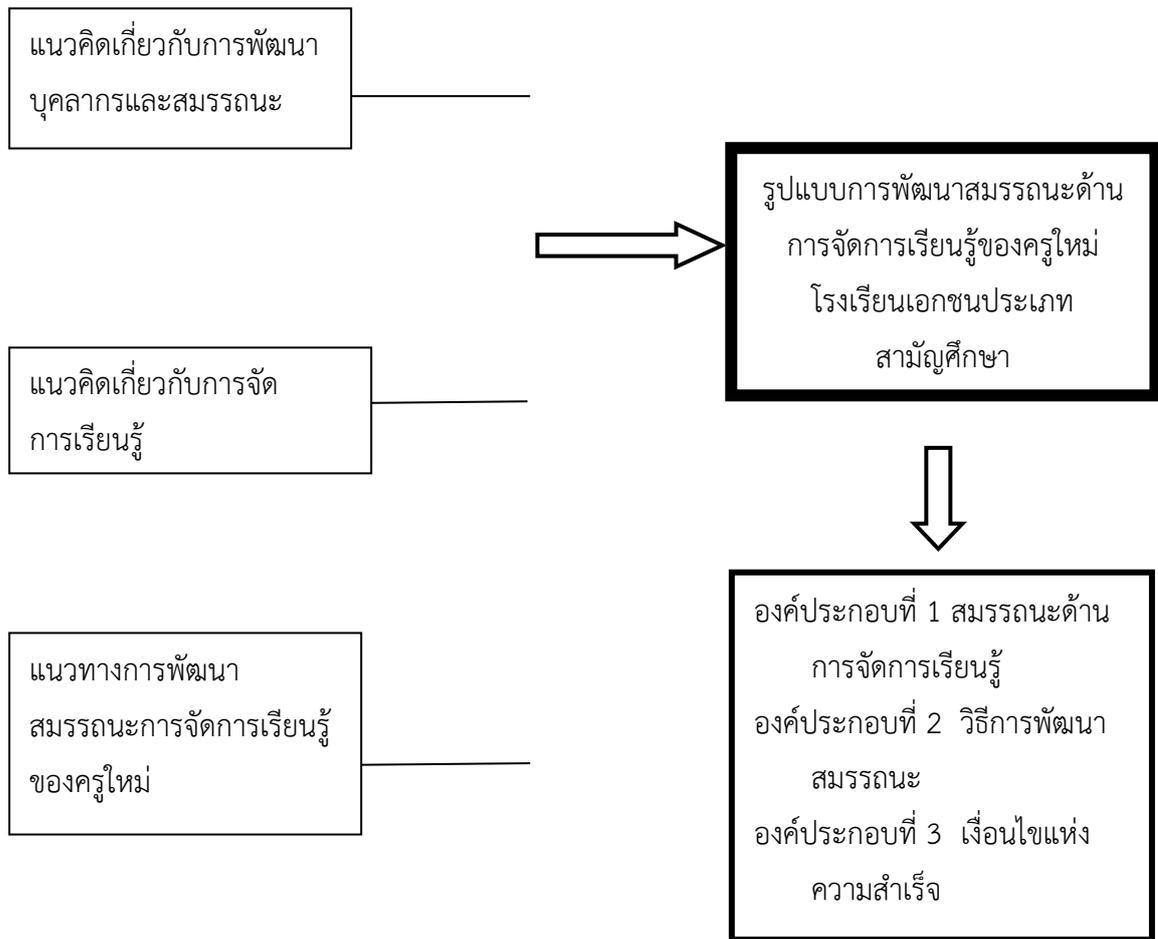
การนำเสนอกรอบแนวคิดที่ใช้กันมาก เนื่องจากเข้าใจได้ง่าย ดังที่ สิทธิ์ ธีรสรณ์ (2550, น. 91) กล่าวว่า การนำเสนอกรอบแนวคิดสามารถใช้แผนภูมิแผนผัง หรือแผนภาพจากการอ่านวรรณกรรมอย่างละเอียด พิจารณาแนวคิดย่อยที่เฉพาะเจาะจงแล้วเชื่อมโยงแนวคิดหลักและแนวคิดย่อยเข้าด้วยกัน

ตัวอย่าง

ชรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556, น. 144) ศึกษา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา
กรอบแนวคิดการวิจัย

พระราชบัญญัติ ระเบียบ
กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 4.7 ตัวอย่างการนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้แผนภาพ

สรุปท้ายบท

ตัวแปรเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาและสามารถที่จะแปรเปลี่ยนค่าได้ โดยทั่วไปจะแบ่งประเภทได้หลายประเภท เช่น ตัวแปรต่อเนื่อง ตัวแปรไม่ต่อเนื่อง ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้นซึ่งเป็นตัวแปรที่เป็นเหตุ และตัวแปรตามหรือตัวแปรผลที่เกิดจากตัวแปรเหตุ ในการวิจัยผู้วิจัยต้องนิยามตัวแปรให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้การวัดค่าตัวแปรที่ได้มีความถูกต้อง โดยการนิยามตัวแปรจะสามารถนิยามได้ 2 ลักษณะ คือ การนิยามเชิงบัญญัติ เป็นลักษณะการนิยามตามพจนานุกรมหรือการนิยามตามทฤษฎี และการนิยามเชิง

ปฏิบัติการเป็นลักษณะของการนิยามที่สามารถวัดได้หรือสังเกตได้ สมมติฐานการวิจัยเป็นการคาดคะเนคำตอบโดยมีเหตุและผลตามทฤษฎีและหลักการ สมมติฐานทางการวิจัยเป็นลักษณะของข้อความที่ปรากฏอยู่ในรูปเล่มรายงานการวิจัย สามารถเขียนได้ทั้งสมมติฐานที่ระบุความแตกต่างของตัวแปรและสมมติฐานที่ไม่ระบุความแตกต่างของตัวแปร และสมมติฐานทางสถิติ ซึ่งเป็นสมมติฐานที่ตั้งขึ้นตามหลักการทางคณิตศาสตร์ โดยการแปลงสมมติฐานทางการวิจัยให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เพื่อความสะดวกในการทดสอบ ประกอบด้วยสมมติฐานที่เป็นกลางและสมมติฐานทางเลือก การตั้งสมมติฐานช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวางแผนการดำเนินงานวิจัยและกำหนดขอบเขตของปัญหาการวิจัยได้ชัดเจนขึ้น กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นการสังเคราะห์สาระสำคัญจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย เพื่อนำเสนอให้ผู้อ่านงานวิจัยเข้าใจได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยสามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้หลายรูปแบบ ทั้งแบบพรรณนา แผนภาพ โมเดลทางคณิตศาสตร์ หรืออาจจะเป็นแบบผสมผสานกัน ตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กันตวิชญ์ มะโนคำ. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ PDCA เรื่องสารในชีวิตประจำวัน*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- การุณ ชาญวิชานนท์. (2551). *การพัฒนาสื่อประสมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง แบบรูปและความสัมพันธ์ชั้น*

- ประถมศึกษาปีที่ 3.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา.
กาสิ๊ก เตชะชั้นหมาก. (2553). **หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สุวีริยะสาส์น.
ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ.** (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
ชาย โพธิสิตา. (2554). **ศาสตร์และศิลปะแห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์
พริ้นติ้ง.
ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: โอเดียน
สโตร์.
ปรีชญา วันแวน. (2551). **การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบ
คิดวิเคราะห์จากบทความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
อุตรดิตถ์.
พระครูสังฆรัตน์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. (2558). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.**
เชียงใหม่: ประชากรธุรกิจ.
พิสนุ พองศรี. (2550). **วิจัยชั้นเรียนหลักการและเทคนิคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์
ตีพริ้นท์.
ภัทราวรรณ สุนทราศรี. (2552). **ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
การศึกษา). มหาวิทยาลัยนครราชสีมา. นครราชสีมา.
ละเอียด ทองสุทธิ. (2552). **การเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถทางการเรียนรู้
ต่างกันระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับ
แผนผังความคิด.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.
ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). **ระเบียบวิธีการวิจัย.** กรุงเทพฯ:
พิมพ์ดีการพิมพ์จำกัด.

- วรรณณี แกมเกตต์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ Research Methology in Behavioral Sciences*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสวัสดิการและสังคม*. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสัย.
- สิทธิ์ อีรสรณ์. (2550). *เคล็ดลับการเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิน พันธุ์พินิจ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สุจิตรา บุญยรัตน์พันธุ์ (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- สุพรรณณี ชัยสีดา. (2553). *ผลของโปรแกรมการฝึกสร้างแผนที่ความคิดที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดบ้านโคกหนองแวง จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา.
- สุมาลี ไชยศุภรากุล. (2558). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นนทบุรี: มาตา.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2557). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภภาพันธุ์ นาขวัญ. (2549). *ทักษะชีวิตการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ภูเก็ต.
- อัจฉรา วรวิทย์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1-3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.